Analize și opinii

Dan Diaconu: Jurnaliștii

Acum 27 minutes 13 Vizualizari 8 Timp de citire

Interesantă specie. „Câinele de pază al democrației”, „garantul libertății”, „ăla de care trebuie să fugi” s.a.m.d. Nu cred că știți ce-i cu jurnaliștii, ziariștii sau cum vreți să le spuneți. Și, mai ales, nu înțelegeți de ce-au avut un statut special, de ce și l-au pierdut și în ce constă frustrarea lor. Iată de ce, azi fiind duminică, m-am gândit că e potrivită o asemenea discuție.

Puțini știu de ce a fost creată CIA. Temuta instituție americană, cu un trecut negru și un prezent tenebros, a fost creată din necesitatea procurării informațiilor. Doar că, inițial, era organizată exact ca o agenție de presă. Una servind necesităților statului.

Pe-atunci, jurnalistul era un personaj foarte important. Asta pentru că întotdeauna informația a însemnat putere, iar jurnalistul, prin rețeaua pe care și-o crea, devenea un om puternic. A stăpâni informația însemna să

Ziarele reprezentau la un moment dat singura sursă de informații. Influența lor asupra maselor era colosală. De aceea jurnalistul, ca om, era unul realizat. Avea bani și poziție socială solidă. De cele mai multe ori era racolat de servicii, iar pentru racolare beneficia de avantaje greu de înțeles în ziua de azi. Ce s-a întâmplat între timp?

Statutul ziaristului a început să se modifice pe măsură ce au evoluat sursele de informare. Inițial radioul a promovat un tip de jurnalist puțin modificat, care avea o voce plăcută și capacitatea de a-și dramatiza discursul. Apoi a venit televiziunea care, în afara vocii, îți cerea și o prezență plăcută. Ziaristul tipic, cu tendințe spre obezitate și mai mereu pilit, nu-și mai avea locul în noul mediu. Au fost unii care s-au adaptat câștigând enorm din capacitatea lor de a se mula. Probabil un caz școală este cel al lui Edward R. Murrow, dramatizat în filmul „Good Night, and Good Luck".

Însă adaptabilitatea a dovedit că nu e totul întrucât ceva crâncen avea să apară: internetul. Pe moment toată lumea a răsuflat ușurată deoarece părea că Internetul va aduce ieftinirea procesului de publicare și mai mulți bani jurnalismului. N-a fost așa datorită efectului de uniformizare al rețelei. Încă din perioada de început s-a dovedit că un site anonim poate deveni mai important decât o gazetă cu ștaif. Și, treptat, democratizarea informațiilor a făcut ca rolul jurnalistului în societate să devină din ce în ce mai ingrat.

La noi, după Revoluție, cumva s-au comprimat toate etapele care în Occident se cristalizaseră în zeci de ani. Inițial am avut presa-haiduc, cea cumpărată vrac și devorată de toată lumea, perioada de aur în care orice fițuică scoasă avea tiraje de zeci de mii de exemplare. Apoi a venit etapa cernerii, când au rămas doar gazetele care aduceau cu adevărat ceva în plus. E perioada de glorie a ZigZag-ului lui Cristoiu, care apoi s-a transformat în Evenimentul Zilei. Așa apar milionarii de presă: șleahta de la Adevărul, Ovidiu Nacu, Mihai Cârciog, etc. Și tot așa, unii ziariști se îmbogățesc profitând de dorința unor magnați de a-și extinde controlul în media. Vezi cazul Dan Diaconescu/Marius Tucă sau gașca de profitori de pe urma lui Vântu. Apoi au intrat în forță televiziunile și consumul de presă scrisă s-a diminuat simțitor. Ultima suflare a presei scrise s-a petrecut în 2009, atunci când băsescu a dirijat sume substanțiale către trusturile de presă din dorința de a rămâne președinte. El a rămas, dar presa a murit întrucât costurile și audiențele nu se mai pupau. Cam ceea ce se întâmplă acum cu televiziunile.

Deja acum s-a intrat într-o altă etapă, cea în care existența jurnalistului e futilă. Nu mai are ce informații să dea. Și chiar dacă face rost de exclusivități, succesul îi este scurt, atât de scurt încât nu-și poate trăi traiul din asta. Probabil îmi veți arăta jurnaliștii care invadează televiziunile sau celelalte medii. Sunt pălmași și acum oricum e o perioadă de tranziție. Rolul lor e din ce în ce mai modest. Dacă s-a ajuns atât de jos încât să angajeze în televiziune un cretin precum ăla care s-a trezit că-l bește pe Caraman pentru că „l-a luat pe Georgescu în rețea". Idiotul nici măcar nu avea habar ce-a fost cu Caraman. Și omul s-a dovedit a fi atât de imbecil încât, după ce a făcut duma, tot el să o răspândească pe contul său de Facebook, fiind convins că asta reprezintă „apărarea sa supremă".

De fapt, de unde vine problema? Așa cum am spus, informația s-a democratizat. Un Gigel oarecare poate face un Breaking News deoarece, întâmplător, se află undeva unde se întâmplă ceva și astfel, peste noapte, devine cea mai importantă „sursă" pentru acel eveniment. Informația ajunge nefiltrată la utilizatori prin intermediul canalelor sociale. Nu mai are nevoie de intermediari. Culmea, acum se întâmplă altceva: informația e prea multă și e nevoie de cineva s-o pună cap la cap. De aceea serviciile de informații au armate de oameni și AI-uri care încearcă să categorizeze informațiile. Înainte aveau oameni care erau disperați să

acum au oameni care filtrează masa imensă de informație și caută să creeze coerență în puzzle-ul informațional, eliminând „zgomotul”.

Când în plină pandemie am dat informația cu Fundația Rockefeller am identificat-o – și-o să vi se pară de necrezut – întrucât mi-am amintit de un fragment în care Tudor Barbu, în emisiunea halucinantă pe care o făcea la OTV, vorbea despre cum va fi introdus vaccinul obligatoriu. Am căutat sursa sa de informații de atunci și aceea era … Alex Jones(de acolo își culegea Tudor Barbu – actualmente director al TVR Info – subiectele). Care Alex Jones tocmai ce-și amintise de tevatura pe care o făcuse cu ani în urmă pe marginea raportului Fundației Rockefeller. Când am prezentat rețeaua de laboratoare care au participat la crearea virusului COVID, având în centru organizația criminală EcoHealth Alliance, am făcut-o pe baza unor informații pe care le aveam de câțiva ani, când se vorbea despre un program al SUA de creare a unor generații noi de arme biologice. Apoi, tot traseul care-a inclus laboratorul din China, a fost lesne de desfăcut pe baza informațiilor publice. Desigur, la acel moment am fost categorisit drept conspirationist, dar ceva mai târziu s-a dovedit că aveam dreptate.

De ce am prezentat paragraful anterior? Pentru ca oricine să înțeleagă procesul de selecție a informațiilor. Cu o bază de date în care-ți stochezi totul organizat, dacă ai și o memorie cât de cât OK, poți face ceea ce, în alte vremuri, făceau direcții întregi ale unor servicii secrete. Iar noile instrumente de azi fac posibilă înlocuirea de redacții și studiouri TV cu câteva programe. Asta-i noua eră, cea în care jurnalistul nu mai există. Sau, dacă vreți, există sub forma unor organizări la limita legii, gen rețeaua Soros.

Mă uitam la fătuca aia care mă făcea pe mine „figura fără chip a propagandei pro-Rusia”. Mă amuză teribil când o văd ofticată la culme că fete care se machiază sau se îmbracă au sute de mii de urmăritori, câștigând și-o groază de bani din chestia asta, în timp ce ea, jurnalista lu’ Pește se zbate prin subsolurile audienței, abia găsindu-și și ea un agațament la Repu(b)lica. Mă rog, tot ea se plângea că în timp ce, în măreția ei inventată, visează la o Skoda Octavia, David Popovici dă sute de mii pe o mașină. Păi cum să nu se întâmple așa, drăguță? Spre deosebire de tine, fetele ălea cu sute de mii de urmăritori sunt relevante, pe când tu nu. De fapt, fătucile de tipul ăsteia, au valoare doar în rețelele de propagandă în care sunt integrate. Și sunt integrate ca efect al mediocrității lor. Tot felul de nulități având câțiva urmăritori – de obicei toți plini de frustrare – devin relevante atunci când se dă ordinul pe unitate de „atac la unison”. Așa, din unirea rahiticilor media, se ajunge ca subiecte pentru care există un interes strict urmărit de „stăpân”, să intre în atenția publică. Dacă vă întrebați cum se ridică idioții care ajung în piață la manifestări gen 10 august, studiați complexitatea rețelelor semi-legale care ajung să-și bată joc inclusiv de serviciile autohtone, luându-le pe nepregătite. Dar pentru fenomenul acesta am rezervat un alt capitol.

Revenind la jurnalist, rolul său a devenit practic insignifiant. Își poate câștiga banii necesari doar dacă îmbrățișează rolul de influencer, dar și acesta este unul cu durată limitată de viață. Practic, din rolul de influencer – dacă ai noroc să te mulezi pe ceea ce cere publicul – poți câștiga bani pe termen scurt, bani pe care apoi trebuie să-i bagi în ceva real, care să-ți producă după ce ți s-a dus audiența. Dacă visezi strict la o viață perpetuă de influencer, ajungi la gunoi mai repede decât crezi.

În mare, dizolvarea meseriei de jurnalist vine la pachet cu schimbări esențiale în întregul societății. Nu numai meseria de jurnalist se dizolvă, ci numeroase alte meserii. De aceea le spun mereu celor care mă întreabă încotro s-o apuce le spun simplu: mergeți pe toate drumurile în același timp. Pare ciudat, dar azi se poate. Doar așa poți supraviețui în lumea care vine.

Despre autor

editor